

М. Мачихіна

ВИТОКИ ТА КОНТЕКСТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МАСКИ В ТЕАТРІ КАТХАКАЛІ, ВАЯНГ ТОПЕНГ І НО

М. Machykhina

THE ORIGINS AND CONTEXTS OF THE FUNCTIONING OF THE MASK IN KATHAKALI THEATRE, WAYANG TOPENG AND NO

Маска — це важливий інструмент художнього образу в театральному мистецтві. Вона є невід'ємним елементом цілісного та виразного амплуа актора на сцені, поєднуючи в собі психологічний вплив на глядача й сакральність театального сюжету.

Проведений аналіз наявної наукової літератури та різноманітних інтернет-джерел з вивчення теми масок засвідчує, що проблематика функціонування маски в театрі Катхакалі, Ваянг Топенг і Но не є вичерпно досліджена в науковій галузі сценічної культури. Безліч інформації лишається таємницею театральних колективів та лише зараз починає аналізуватись мистецтвознавцями в контексті становлення знань про семіотику маски в культурі.

Важливо зазначити, що для багатьох фольклорних та релігійних вистав у країнах Азії та Сходу це не просто сценічний об'єкт, а ціла методика демонстрації храмового сюжету, яка містить у собі історію театру, країни. Маска є не просто культурною спадщиною, але й великим значенням для подальшого розвитку театрів у світі. Саме вона надає можливість бачити семіотичне значення кожного візерунку, адже колір та форма — це вже певний образ та емоційний нарис героя, який зображується на масці.

Саме маски В театрах Катхакалі, Но і Ваянг Топенг — історичний скарб для театральної культури. Артисти та вся творча команда театрів зберігає традиції цього важливого сценічного інструменту, без якого неможливо увіяти сценічне життя та театральний розвиток східних театрів.

Маски театрів Но, Ваянг Топенг та Катхакалі передають не тільки образ, а й емоційний спектр. Враховуючи історію виникнення та розвитку маски, слід наголосити на її унікальності та актуальності для становлення сценічного мистецтва.

Маска в сучасному театрі розвивається як інструмент психологічного впливу на глядача. Це яскравий приклад поєднання в одному предметі символів, образів та таємниць сюжету. Малюнок й традиційні візерунки можуть бути пов'язані з подіями історії та культури, але завдяки сучасним технологіям матимуть стилізований вигляд і групуватимуть у собі нові метафоричні символи.

Контексти масок в індійському театрі Катхакалі, індонезійському театрі Ваянг Топенг та японському театрі Но — методика медитативного перевтілення у певний образ. З точки зору театральної системи це цікавий напрям акторської майстерності. Виявлено, що в театрі Катхакалі нанесення маски на обличчя — це медитація заглиблення у роль. Актор припиняє своє існування як людина та починає мислити лише світоглядом свого героя. Завдяки цьому в східному театрі настільки популярні техніки з використання мантр та медитативного співу. Така методика перевтілення є й у театрі Ваянг Топенг, але не так поширено. Контекст театральних сюжетів переплітається в цих театрах через схожі історичні факти в культурі народів, але при тому індонезійський театр має предметні маски, що щільно закривають обличчя акторів та мають гіперболізований візуальний аспект.

Японський театр має предметні маски, які в контексті театрального сюжету виходять з образів релігійних персонажів та підкреслюють ширший спектр емоційного забарвлення. Важливо зазначити, що всі ці театри об'єднує релігійна лінія сюжетності вистав. Витоки театру Но, Катхакалі та Ваянг Топенг мають традиційно-храмову подачу сюжетів та направлені на популяризацію релігійних контекстів, саме тому маска стає повноцінною формою, методикою перевтілення актора як смертної людини на релігійного, легендарного персонажа балад чи народних легенд.

Свою актуальність та великий інтерес публіки театри не втрачають і зараз. Усі сюжети вистав — це відомі історії світової літератури, такі як «Махабхарата». Головний інструмент у театрах Катхакалі, Но і Ваянг Топенг — це не храмова подача та традиційні релігійні сюжети, які збережені у виставах, а маска, як окремий художній образ, предмет уваги та справжній психологічний візуальний трюк, який важливо розуміти та науково розглядати для повноцінного розуміння історичного розвитку східних театрів.

Варто зазначити, що тема витоків та контекстів театральних масок Катхакалі, Но і Ваянг Топенг — це історично важлива складова для подальшого вивчення та наукового аналізу східної театральної культури. Вона відкриває у своєму сенсі сакральне значення театральної маски як традиційного інструменту, що має важливий психологічний вплив на глядача й актора. Створення маски та її контекст для театру й творчої команди містить цілі методики створення, нанесення та акторського перевтілення, що є важливим аспектом у науковому аналізі сценічного мистецтва. Маска є сакральним семіотичним значенням у витоках театрів Но, Ваянг Топенг та Катхакалі та містить у собі знання стосовно культурної театральної спадщини багатьох східних країн.

М. Горбатовська

АРТПРОЕКТИ: СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

М. Horbatovska

ART PROJECTS: CURRENT DIRECTION OF THE PERFORMING ARTS OF UKRAINE

Сучасні тенденції розвитку українського культурного простору сприяли появі нових форм і напрямків у сценічному мистецтві. Усі вони ґрунтуються на постійній взаємодії між автором (митцем) та глядачем, що відображає сучасні соціокультурні реалії, стаючи способом вираження ідей й емоцій. Таким актуальним напрямком у постмодерному сценічному мистецтві є артпроект.

Артпроекти — це складні, новаторські, експериментальні події, що поєднують різноманітні мистецькі форми та режисерські техніки. У них використовуються елементи театрального, музичного хореографічного, аудіовізуального мистецтва та сучасні мультимедійні технології, щоб створити унікальний творчий продукт.

Піднесення сучасної сценічної культури України маніфестує артпроекти чинником впливу на глядацьку аудиторію. Вони віддзеркалюють загальне ставлення до мистецтва та культури, формуючи соціально-культурне середовище країни.

Історія становлення цього напрямку на теренах України — це мозаїка творчих експериментів та інноваційних підходів. Дослідники припускають, що початком артпроектів на українській сцені стали «творчі вечори». На початку ХХ ст., під